

Настоянку з плодів квітів і листя калини застосовують зовнішньо для полоскання горла при ангіні. Сок із ягід калини змішують з медом та використовують для виведення вугрів на обличчі [3]. Стиглі розтерті ягоди застосовують для компресів на рани, у тому числі й кровоточених, а також на ділянки шкіри, уражені екземою [8].

У неофіційній медицині Китаю плоди і листя калини вважають проносним і блювотним засобом. У ветеринарній практиці плоди калини використовують для лікування ящура у великої рогатої худоби. У текстильній промисловості плоди калини використовують у виробництві натуральних барвників (червоного кольору) при фарбуванні вовни.

Необхідно зазначити, що безконтрольне вживання свіжих плодів калини може викликати блювоту (також у випадку, якщо ягоди зберегли гіркоту, не усунуту при перших заморозках). Протипоказана калина при подагрі та застосовується із застереженням при зниженому артеріальному тиску (гіпотонії) [3, 6].

Література

1. Кьосев П. А. Лекарственные растения: самый полный справочник. – М.: Эксмо, 2011. – 944 с.
2. Попова Н. В., Литвиненко В. И., Куцанян А. С. Лекарственные растения мировой флоры : энцикл. справ. Харьков: Дисса Плюс, 2016. – 540 с.
3. Лечебный цветник. Школа цветовода (журнал). – 2017. – № 3 (36). – С. 36.
4. Бабаева Е. Ю. Лучшие целебные растения в вашем саду. М.: ЗАО «Фитон +», 2007. 160 с.
5. Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С. В. Гарна, І. М. Владимірова, Н. Б. Бурд та ін. – Харків : «Друкарня Мадрид», 2016. – 580 с.
6. Носаль І. М. Від рослини – до людини: розповіді про лікувальні та лікарські рослини України. – К.: Веселка, 1993. – 606 с.
7. Лекарственные растения: энциклопедический справочник / под ред. А. М. Гродзинского. – К.: Олимп, 1992. – 544 с.
8. Андріюк Л. В. та ін. Фітотерапія. Навч. посібн. за заг. ред. проф. Андріюка Л. В., проф. Гарник Т. П. Вид-во «Папуга», 2013. – 169 с.

Гідроксикоричні кислоти деяких представників роду *Rhododendron*

Вусик Д.М., Гонтова Т.М., Гапоненко В.П.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

dvusyk@ukr.net

Rhododendron – це рід родини *Ericaceae*, який налічує близько 1000 видів та сортів, від маленьких гірських чагарників до деревних. Види рододендрона – отруйні рослини, у всіх їх частинах міститься полігідроксилірований циклічний дитерпен – андромедотоксин, що відноситься до нейротоксинів. Не зважаючи на відомості про токсичність видів роду рододендрон вони широко використовуються в народній медицині як фунгіцидні, протизапальні, серцево-судинні, тонізуючі та протимікробні засоби і виявляють значний інтерес у фармації як джерела біологічно активних сполук. *Rhododendron Purdomii* Render – вічнозелений чагарник заввишки до 3 м з розлогою кроною. Квітки воронкоподібні, білі, до 9 см у діаметрі, зібрані в щиткоподібні суцвіття. Квітне з кінця травня до початку червня. У джерелах літератури є інформація щодо якісного складу та кількісного вмісту ефірних олій р. жовтого та р. сихотинського. У р. пурдома виявлені речовини фенольної природи, а саме

кверцетин, рутин, кверцитрин, кофейна, хлорогенова неохлорогенова кислоти та кумарини – умбеліферон і скополетин [1].

Метою було провести порівняльний аналіз гідроксикоричних кислот у листках *Rhododendron purdomii* Render, *Rhododendron luteum* і *Rhododendron sichotense* Pojark. Об'єктом вивчення служили листки р. пурдома, р. жовтого та р. сихотинського, зібрані у ботанічному саду Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди у 2018 році. Сушили сировину відповідно до вимог ДФУ 2.0.[2]. Гідроксикоричні кислоти визначали у водно-спиртових витягах методом паперової хроматографії у системах розчинників бутанол-оцтова кислота-вода (4:1:2) та 5 % оцтова кислота у присутності стандартних зразків (кислоти кофейної, ферулової та хлорогенової та неохлорогенової кислот).

При обробці хроматограм в УФ-світлі аміаком спостерігали прояв плям від яскраво-блакитного до синє-зеленого кольору. У результаті аналізу хроматографічних профілей, ідентифіковано зони на рівні кофейної, ферулової, хлорогенової та неохлорогенової кислот в порівнянні із зонами стандартних зразків. За інтенсивністю забарвлення плям на хроматограмах видно, що у р. пурдома в листках кофейна, неохлорогенова та хлорогенова кислоти присутні в більшій кількості, а у р. жовтого наявні кофейна, ферулова та хлорогенова кислоти у більшій кількості ніж у р. сихотинського. У листках р. пурдома та у порівнянні з іншими видами роду виявлено речовини фенольної природи, які віднесено до похідних гідроксикоричних кислот – кофейна, ферулова та хлорогенова.

Неохлорогенова кислота в листках р. пурдома та кофейна, хлорогенова кислоти в листках р. сихотинського виявлені вперше. Одержані данні будуть використані в подальшій роботі.

Література:

1. Левашова О.Л. Фитохимическое и фармакологическое изучение флавоноидных соединений некоторых видов рода *Rhododendron* L. *Современная фармация: проблемы и перспективы развития*: материалы V Межрегиональной науч.–практ.конф. с междунар. участием, Владикавказ, 29-30 мая 2015 г. – Владикавказ, 2015. – С. 89.
2. Державна Фармакопея України: в 3 т. / ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». 2-е вид. Х.: ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2015. Т. 1. 1130 с.

Introduction, phytochemical analyses of medicinal (aromatic) plants in Lithuania

Ona Ragaziņskienė^{1,*}, Audrius Sigitas Maruška²

¹*Sector of Medicinal and Aromatic Plants of Botanical Garden at Vytautas Magnus University Z. E. Zilibero 6, LT-46324 Kaunas, Lithuania*

²*Instrumental Analysis Open Access Center, Faculty of Natural Sciences, Vytautas Magnus University, Vileikos 8, LT-44404 Kaunas, Lithuania*
ona.ragazinskiene@vdu.lt

Abstract: The biodiversity of medicinal, spices (aromatic) plants (MAPs) is important from the scientific and practical point of view. At the 21th century, specific attention was paid to cultivation and preservation of MAPs and to the evaluation of their quality (GACP, 2003; WHO...,2013; Ph. Eur.,2017). World market economy and globalisation creates new directions in economic activities